

CLUB DE LECTURA

JEAN-PAUL SARTRE Els mots

Dijous, 19 d'abril del 2012
A dos quarts de vuit del vespre
Coordina : Magda Bosch i Rocamora

BIBLIOTECA FAGES DE CLIMENT

FIGUERES

Jean-Paul Sartre ([París](#), [21 de juny](#) de [1905](#) - [15 d'abril](#) de [1980](#)). Nascut Jean-Paul Charles Aymard Sartre, fou un [filòsof](#) i [escriptor francès](#) ([teatre](#), [novel·la](#), [periodisme](#)) així com [Crítica literària](#) del [segle XX](#), l'obra del qual ha marcat la meitat del segle. La seva vida [intel·lectual](#) compromesa, suscità força [polèmiques](#) i [resistències](#), s'interessà per la [filosofia](#) des de la [dècada del 1920](#) gràcies a la lectura de *Essai sur les données immédiates de la conscience*, de [Henri Bergson](#).

Autor [prolífic](#) i [hiperactiu](#), és més conegut per la seva obra, especialment pels seus [paradigmes](#) filosòfics agrupats sota el nom d'[existencialisme](#). Va deixar una colossal obra en forma de novel·les, assaigs, obres de teatre, biografies i escrits filosòfics. La seva filosofia va marcar la [postguerra](#), i ell fou el símbol, l'arquetip de l'[intel·lectual](#) compromès. Des de la seva participació en la [resistència](#) el [1941](#) fins la seva [mort](#) el [1980](#), Sartre no va deixar de cobrir amb passió totes les causes que li semblaven justes. Fou una mena de [Voltaire](#) ^[1] del segle XX. Sartre va lluitar incansablement, fins al final de la seva vida.

Intransigent i fidel a si mateix i a les seves idees, sempre va rebutjar els honors, incloent el [Premi Nobel de Literatura](#) de [1964](#). Sartre és també conegut com el company sentimental de [Simone de Beauvoir](#).

Infància

Jean-Paul-Charles-Aymard-Léon-Eugène Sartre va néixer el [21 de juny](#) de [1905](#) a [París](#). [Fill](#) únic d'una [família](#) de [classe mitjana](#): el seu [pare](#) va [morir](#) de [febres grogues](#) quan Sartre tenia 15 mesos; el seu oncle fou [professor](#) a l'[École polytechnique](#) i [militar](#); la seva [mare](#), Anne-Marie Schweitzer, provenia d'una família d'intel·lectuals i professors [Alsacians](#), els [Schweitzer](#). Ell era cosí del famós [Albert Schweitzer](#).

Tot i ser [orfe](#), la imatge del pare hi és present a través del seu avi, Charles Schweitzer, un home amb una imponent [personalitat](#), qui l'educa abans d'entrar a l'escola pública als 10 anys. A partir de [1907](#) a [1917](#), el petit "Poulou", com se l'anomena, viu amb la seva mare a casa dels seus avis materns. Va passar 10 anys feliços. El petit Poulou fou adorat, mimat, felicitat tots els dies, construint-se, probablement, un caràcter [narcisista](#). A la gran biblioteca de la casa [Schweitzer](#) va descobrir una primerenca [literatura](#), i opta per llegir en lloc d'anar amb els altres [nens](#).^[2]

Aquest període acaba el [1917](#): la seva mare es casa en segones núpcies amb Joseph Mancy, enginyer de l'Armada, a qui Sartre, aleshores amb 12 anys, mai no acabarà d'acceptar. Després es van traslladar a [La Rochelle](#), on va romandre fins l'edat de 15 anys, tres anys que li suposarien una agonia: Sartre va passar del paradís narcisista schweitzerien a la realitat dels alumnes violents i cruels, mentre que ha de compartir amb el seu padrastre una mare que fins aquell moment havia estat de la seva propietat exclusiva.

L'[estiu](#) de [1920](#), Jean-Paul Sartre cau malalt i és portat d'urgència a [París](#). Conscient de la seva educació, que podria estar "pervertida" pels dolents nois de l'escola de [L'Havre](#), la seva mare decideix que es quedi a París.

Anys d'estudis

Als 16 anys, es va reincorporar al *Lycée Henri-IV*, on va estudiar sisè i cinquè. Retroba a [Paul Nizan](#), un altre aprenent d'escriptor, amb qui formarà una gran amistat fins la seva mort el [1940](#). Recolzat per aquesta amistat, Sartre va començar a construir una personalitat. Per a tots els components de la "classe d'elit" ([l·latí](#) i [grec](#)) en la qual estudiava, Sartre es va convertir en el "SO", és a dir, el [sàtir oficial](#), fruit de la seva actitud ocurrent i bromista. Els últims anys dels estudis de secundària presenten a Sartre i Nizan, borratxos i feliços que celebrant el seu èxit en un batxillerat fàcil, haurien vomitat als peus del director del *Lycée Henri-IV*, en part per la borratxera i en part com una provocació.

Sartre, sempre acompanyat per Nizan, prepara l'entrada a l'*Ecole Normale Supérieure* al *Liceu Louis-le-Grand*. Va fer el seu debut literari, escrivint dos petits [contes](#) i dues sinistres històries de professors de província, en les que explota la seva [ironia](#) i el seu disgust per la vida convencional. Al mateix temps, Sartre reprèn el seu paper com a animador junt amb Nizan, jugant, fent bromes i escenes entre les classes. Dos anys després de la seva entrada a *Louis-le-Grand*, Sartre i Nizan es varen graduar.

Sartre és fa notar en el que Nizan anomena "l'escola pretesament normal i anomenada superior." Sartre és, en efecte, el temut instigador de totes les bromes, tot l'enrenou, arribant a provocar un escàndol per representar amb els seus amics una paròdia [antimilitarista](#) a la revista de l'[Escola Normal Superior](#) el [1927](#), després del qual [Gustave Lanson](#), director de l'escola, va dimitir. El mateix any, va signar amb els seus companys de classe, i també amb [Alain Lucien Descaves](#), [Louis Guilloux](#), [Henry Poulaillet](#), [Jules Romà](#), [Séverine](#) ..., la petició (apareguda el [15 d'abril](#) a la [revista Europe](#)) en contra de la llei sobre l'organització de la nació en temps de guerra que derogava tota independència intel·lectual i la [llibertat d'opinió](#). Sartre ja tenia gust per la provocació i la lluita contra l'autoritat moral. Va adquirir una gran reputació entre els seus professors i era ovacionat cada cop que arribava al refectori. Si a Sartre li agrada ser un animador, també és un gran treballador, llegeix més de 300 llibres a l'any, escriu cançons, poemes, contes curts, novel·les sense descans. Sartre fa amics, que posteriorment van ser famosos, com [Raymond Aron](#) o [Merleau-Ponty](#).

Tanmateix, durant aquests quatre anys a l'*Ecole Normale Supérieure*, Sartre no sembla interessat en la política. Espontàniament [anarquitzant](#), no va a cap esdeveniment, no es motiva per cap causa.

Per a sorpresa dels seus fans, que es pregunten sobre un possible error del jurat, Sartre no va superar el [1928](#) la [llicenciatura](#) en [Filosofia](#) en la que [Raymond Aron](#) va ocupar el primer lloc (Sartre va dir que havia mostrat massa originalitat). Preparant durament la prova per segona vegada es troba en el seu grup de treball a [Simone de Beauvoir](#), coneguda amb el malnom de *castor*.^[1] - sobrenom que li va posar Herbaud i utilitzat immediatament per Sartre, ja que "*Beauvoir*" és molt similar a l'anglès *beaver* (és a dir castor)^[4], i, com ella, "Els castors fan la seva i tenen esperit constructor". Aquest sobrenom fou immediatament utilitzat per Sartre i ella esdevindrà la seva companya fins el final de la seva vida. Simone va ser el seu "amor necessari" en lloc dels "amors contingents", que van acordar conèixer tots dos. Sartre rep en primer lloc a l'examen en el segon intent, Simone de Beauvoir va obtenir el segon lloc.

Després del seu [servei militar](#), el jove professor de 26 anys es trasllada a [Japó](#) que sempre l'hi havia interessat. Somnis trencats, ja que es enviat a l'escola de [L'Havre](#), actualment l'escola *François I* el març de [1931](#). Això és una prova per a Sartre, ja que repudiava les vides ordenades i que va criticar en els seus escrits l'avorrida vida del professor de província.

Els anys a Le Havre: una travessia pel desert

Sartre va aterrar a la vida real, el treball i la vida quotidiana. Tot i que xocava amb alguns pares i professors per les seves formes (per exemple, arribar a classe sense [corbata](#)), va atraure a cinc generacions d'estudiants, per als qui fou un excel·lent professor, cordial i respectuos, i amb freqüència un amic. D'aquí va néixer la seva complicitat amb l'adolescència, un contacte que sempre va mantenir al llarg de la seva vida.

Temporalment va succeir a [Raymond Aron](#) a l'Institut Francès de [Berlín](#) entre [1933](#) i [1934](#), on va completar la seva introducció a la [fenomenologia](#) d'[Husserl](#).

Des de què era petit va pensar en obtenir la fama, però aquests anys a [L'Havre](#) no li varen resultar favorables, ja que els seus escrits van ser rebutjats pels editors. Tanmateix, la glòria succeeix, i va ser amb el seu primer llibre publicat el [1938](#) per [Gallimard](#), la novel·la filosòfica [La naúsea](#), ("[Fenomenologia](#)"), parcialment autobiogràfic, que narra la turmentosa existència d'Antoine Roquentin, un solter de 35 anys i historiador en el seu temps lliure. Mentrestant s'ha traslladat a l'Escola Normal per a professors de [Laon](#) a [Picardia](#), d'on era [Alexandre Dumas](#) i més tard [Christian Nique](#), assessor d'Educació del president [François Mitterrand](#).

L'octubre de 1937 va ser traslladat al [Lycée Pasteur](#) a [Neuilly](#). Va començar per a ell un breu període de notorietat: amb *La Naúsea* va estar a punt d'obtenir el [Premi Goncourt](#) i va publicar una col·lecció d'històries curtes, [El mur](#). Aquesta fase es va interrompre abruptament per la [Segona Guerra Mundial](#), quan va estar mobilitzat a [Nancy](#).

Morí el [15 d'abril](#) de [1980](#) a la ciutat de [París](#), i fou enterrat al cementiri de Montparnasse.

L'home de Sartre no està determinat sinó que és lliure. És més està condemnat a ser lliure, no és lliure de ser lliure. Això no vol dir que Sartre negui l'existència de condicionaments, però, dins de cada situació donada, no deixa d'haver-hi llibertat per escollir. Un home, fins i tot, en un cas extrem, pot estar a la presó, però, tot i així, pot decidir viure el seu presidi amb resignació, amb rebel·lia, sentir-se humiliat, etc. Per tant, com l'home és lliure, també és responsable dels seus actes. Sartre considera el determinisme com un intent d'autoengany, com un intent de desresponsabilitzar-se dels propis actes, atribuint-ne la responsabilitat a Déu, a la genètica, a l'ambient, etc. Aquestes actuacions les anomena de "mala fe" i són les culpables de fonamentar una mala comprensió de l'home i del món.